

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 31 maja 2017 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 1367/09 Sąd Rejonowy w Zgierzu w punkcie 1 oddalił wniosek M. P. i G. P. o ustanowienie na rzecz (...) sp. z o.o. w W. służebności przesyłu dla gazociągu wysokiego ciśnienia w odcinku przebiegającym przez nieruchomość stanowiącą własność wnioskodawców, położoną w Z. przy ulicy (...) numer działki (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Zgierzu prowadzona jest księga wieczysta nr (...), w punkcie 2 zasądził od M. P. i G. P. solidarnie na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 2.578,00 zł tytułem kosztów postępowania, w punkcie 2 nie obciążył uczestników obowiązkiem zwrotu kosztów sądowych, w punkcie 3 ustalił, że w pozostałej części uczestnicy postępowania ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie

Z istotniejszych ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy wynika, że małżonkowie G. P. i M. P. od 2003 roku są właścicielami

na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...) i ulica (...), obręb 133, oznaczonej jako działka numer (...), dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu prowadzi księgę wieczystą numer (...). Działka numer (...) jest wykorzystywana pod uprawy rolne, nie jest ogrodzona. Poprzednimi właścicielami działki numer (...) byli rodzice wnioskodawcy J. P. i H. P.. Przez działkę numer (...) przebiega gazociąg wysokoprężny w/c DN 300/150 M. (...), 2 MPa relacji P. – Z., odcinek (...), wybudowany w pierwszej połowie lat 70-tych XX wieku na podstawie decyzji Wydziału Budownictwa, Urbanistyki i Architektury Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Ł. z dnia 4 grudnia 1968 roku o ustaleniu lokalizacji szczegółowej gazociągu oraz z dnia 27 listopada 1972 roku o zatwierdzeniu planu realizacyjnego – ogólnego zagospodarowania terenu inwestycji gazociągu. W dniu 16 stycznia 1973 roku Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Ł. na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości wydało decyzję, w której zezwoliło (...) Okręgowym Zakładom Gazownictwa w Ł. na przeprowadzenie budowy gazociągu wysokoprężnego P.-Z. na terenie pow. (...) zgodnie z załączonym do wniosku planem realizacyjnym oraz decyzją o lokalizacji szczegółowej z dnia 21 listopada 1972 roku. Gazociąg został poprowadzony przez nieruchomości osób prywatnych, w tym przez nieruchomość należącą do J. P.. W kartotece księgowej gazociąg wysokoprężny przesyłowy Z.-P. widnieje od 31 grudnia 1973 roku. Przekazanie gazociągu relacji P. – Z. do eksploatacji miało miejsce w dniu 30 marca 1974 roku. Przebieg gazociągu relacji P. – Z. jest oznaczony za pomocą słupków oznaczeniowych. Słupki są zlokalizowane na miedzach, w granicach nieruchomości lub w miejscu „załamania” gazociągu. Stan techniczny gazociągu jest monitorowany. Raz na trzy miesiące dokonuje się kontroli linii gazociągu, trzeba go objechać. Raz w roku, raz na dwa lata dokonuje się tzw. kontroli dywanowej, jak również kontroli szczelności gazociągu z samolotu. Raz na kwartał ma miejsce kontrola oznaczenia gazociągu. Protokoły inwentaryzacji gazociągu są sporządzane od około 2005 roku. Inwentaryzację z oznaczeniem przebiegu gazociągu od 15 lat. (...) kontrolowana dla tego gazociągu wynosi 4 metry. Taka szerokość pasa eksploatacyjnego jest wystarczająca do prowadzenia bieżących czynności eksploatacyjnych oraz do prowadzenia bieżącej działalności kontrolnej i serwisowej, a ponadto nie koliduje z dotychczasowym sposobem użytkowania terenu. Zakres służebności przesyłu o szerokości 4 m wynosi 0,0250 ha. Dojazd do urządzeń przesyłowych może odbywać się pasem gruntu o szerokości 3 metrów wzdłuż drogi krajowej w kierunku północnym z wykorzystaniem istniejącego zjazdu z drogi publicznej i następnie wzdłuż granicy z działką numer (...). Powierzchnia służebności drogowej wynosi 0,0512 ha. Wysokość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu wynosi 13.390 złotych, a wartość służebności drogi dojazdowej wynosi 2.740 złotych, tj. łącznie 16.130 złotych.

Przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakłady (...) powstało na mocy Zarządzenia Ministra Górnictwa nr 155 z dnia 1 stycznia 1951 roku. Zarządzeniem nr 24 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 2 czerwca 1975 roku utworzono przedsiębiorstwo państwowe po nazwę (...) Okręgowe Zakłady Gazownictwa z siedzibą w Ł., które następnie z mocy Zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki

z dnia 31 grudnia 1975 roku weszły w skład Przedsiębiorstwa Państwowego pod nazwą (...) Zakłady (...) w (...) W.. Powstałe przedsiębiorstwo państwowe przejęło majątek (...) Zakładów (...) w (...) W., (...) Okręgowych Zakładów

Gazownictwa z siedzibą w Ł. i (...) Okręgowych Zakładów Gazownictwa. Zarządzeniem nr 56 Ministra Górnictwa i Energetyki

z dnia 1 sierpnia 1982 roku utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą (...) w wyniku połączenia m.in. (...) Zakładów (...) w (...) W., którego majątek został przejęty przez (...). Decyzją Wojewody z dnia 31 lipca 1996 roku znak GG IV (...) Okręgowy Zakład Gazownictwa z siedzibą

w W. z dniem 5 grudnia 1990 roku nabył prawo użytkowania wieczystego gruntu przy ulicy (...) w Ł. oznaczonych jako działki nr (...) 65/17, 65/18 i 65/19,

a decyzją Prezydenta Miasta Ł. z dnia 2 grudnia 2004 roku nr (...) także prawo użytkowania wieczystego gruntu przy ulicy (...) w Ł. oznaczonej jako działka (...), a nadto prawa własności wymienionych w decyzji budynków i budowli. Na mocy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 września 1996 roku dokonano przekształcenia państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej (...) z siedzibą w W. w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa. Na mocy aktu przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną

z dnia 21 października 1996 roku przedsiębiorstwo państwowe (...)

i Gazownictwo z siedzibą w W. przekształcone zostało w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa ze skutkiem od dnia wpisania do rejestru handlowego. (...) S.A. z siedzibą w W. aktem notarialnym z dnia 22 stycznia 2008 roku przeniosło na rzecz spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w formie aportu m.in. składniki aktywów trwałych stanowiących elementy obwodnicy miasta Ł. w postaci gazociągu relacji P. – Ł. – Z. i obwodnicy miasta Ł. relacji Ł. – R. – P.. Następnie w dniu 15 września 2009 roku (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. zmienił nazwę na (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. W dniu

1 lipca 2013 roku nastąpiło połączenie na podstawie art. 492 § 1 k.s.h. następujących spółek: (...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o. oraz (...) sp. z o.o., poprzez przeniesienie całego majątku spółek przejmowanych na spółkę przejmującą działającą w tym czasie pod firmą (...) spółka

z o.o. z siedzibą w W.. W dniu 12 września 2013 roku nastąpiła zmiana firmy (...) spółka z o.o. na (...) spółka z o.o.

Sąd Rejonowy uznał, iż w świetle całego materiału dowodowego nie może budzić wątpliwości, iż decyzję znak (...) 02/27/72 z dnia 16 stycznia 1973 roku wydana przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Ł. o lokalizacji szczegółowej inwestycji polegającej na budowie gazociągu wysokoprężnego P.

– Z., dotyczyła również nieruchomości poprzednika prawnego wnioskodawcy J. P., mimo błędnego oznaczenia w decyzji danych ojca wnioskodawcy jako (...). Sąd Rejonowy zważył w tym zakresie, iż lista właścicieli działek została ułożona w kolejności zgodnie z przebiegiem linii gazociągu przez miejscowość P.. Przed i po osobie o nazwisku (...) znajdują się nazwiska właścicieli nieruchomości sąsiadujących z nieruchomością objętą wnioskiem. Obrazuje to zestawienie listy właścicieli nieruchomości z rysunkiem geodezyjnym z przebiegiem gazociągu. Ponadto, wynika to pośrednio z treści wyceny szkód wyrządzonych w uprawach rolnych w związku z budową gazociągu, w której wprost jest wskazany J. P. zamieszkały w P. pod numerem 13.

W świetle powyższych ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy, uznał, że decyzja z dnia 16 stycznia 1973 roku Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Ł. o lokalizacji szczegółowej inwestycji polegającej na budowie gazociągu wysokoprężnego P.

– Z., była samoistną podstawą posadowienia i późniejszej eksploatacji gazociągu wysokoprężnego na nieruchomości należącej do poprzednika prawnego wnioskodawców, jako wydana w trybie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Decyzja ta była aktem kształtującym treść prawa własności zgodnie z art. 140 k.c. skutkując powstaniem ograniczenia prawa własności częściowo odmiennym w skutkach od skutków prawnych wywołanych przez ustanowienie służebności. W konsekwencji powyższego uznał wniosek za niezasadny.

Dodatkowo jednak Sąd Rejonowy ocenił zgłoszony przez uczestnika zarzut zasiedzenia służebności, wskazując, iż gdyby nie przyjąć, że uczestnik dysponuje skutecznym wobec wnioskodawców tytułem prawnym do korzystania z ich nieruchomości do celów przesyłu gazu, z tytułu decyzji wywłaszczeniowej, to wniosek podlegałby oddaleniu z uwagi na skuteczność podniesionego przez uczestnika zarzutu zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu. Sąd Rejonowy powołując bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego w tym zakresie stanął na stanowisku, iż także przed wejściem w życie w dniu 3 sierpnia 2008 roku przepisów art. 305¹-305⁴ k.c. o służebności

przesyłu, dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu. Równocześnie gazociąg przebiegający przez działkę nr (...) musi być traktowany jako trwałe i widoczne urządzeniem w rozumieniu art. 292 k.c. Sąd Rejonowy uznał, iż uczestnik wykazał ciągłość posiadania nieruchomości wnioskodawców w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu przez poprzedników prawnych uczestnika. Do zasiedzenia służebności mogłoby dojść z upływem terminu dziesięcioletniego (art. 172 § 1 k. c. w pierwotnym brzmieniu), jako że poprzednicy prawni uczestnika musieliby być traktowani jako posiadacze w dobrej wierze, skoro budowa gazociągu nastąpiła w oparciu o decyzje administracyjne, zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami. Tym samym bieg zasiedzenia rozpoczął się najpóźniej w dniu 30 marca 1974 roku (data oddania gazociągu do eksploatacji) i upłynął z dniem 30 marca 1985 roku. W dacie upływu terminu zasiedzenia posiadaczem linii było Przedsiębiorstwo Państwowe (...) z siedzibą w W. zatem zasiedzenie nastąpiło na rzecz Skarbu Państwa.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 520 §2 k.p.c.

Na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Rejonowy postanowił nie obciążać wnioskodawców obowiązkiem zwrotu kosztów sądowych.

Apelację od powyższego postanowienia wnieśli wnioskodawcy, zaskarżając postanowienie w całości.

Skarżący podnieśli następujące zarzuty:

1. naruszenia prawa materialnego, a to:

- art. 305¹ k.c. w zw. z art. 292 k.c. i art. 176 k.c., art. 292 k.c. w zw. z art. 285 §1 k.c. poprzez przyjęcie, iż przed wejściem w życie przepisów art. 305¹ i n. k.c. było dopuszczalne nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesytu, podczas gdy prawidłowo wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że było to niedopuszczalne;

- art. 172 k.c. w zw. z art. 292 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, iż uczestnikowi przysługuje tytuł prawny do korzystania z nieruchomości wnioskodawców, wobec zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesytu podczas, gdy uczestnik nie udowodnił ciągłości posiadania prawa, a z dokumentu „Zarządzenie nr 70 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 31 grudnia 1975 r., wynika, że powstałe w wyniku połączenia przedsiębiorstwo przejmuje majątek przedsiębiorstw łączonych według stanu ustalonego bilansami sporządzonymi na dzień 31 grudnia 1975 r., zaś z dokumentu przedstawionego przez uczestnika nie wynika, jaki faktycznie majątek przejęło nowopowstałe przedsiębiorstwo, albowiem uczestnik nie przedstawił bilansów, o których mowa w zarządzeniu;

- art. 348 zd. 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c. przez jego niezastosowanie, a w konsekwencji uznanie, iż służebność przesytu, która została zasiedziana przez poprzednika prawnego uczestnika została na niego skutecznie przeniesiona, przy braku wykazania tej służebności w wykazie majątku, który był oddany do przedsiębiorstwa państwowego, co powoduje, iż prawo to nie zostało wniesione do przedsiębiorstwa i zostało przy Skarbie Państwa, który ze służebności nie korzystał od 1989 r. a więc po 10 latach służebność wygasła;

- art. 292 k.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, co w konsekwencji doprowadziło do uwzględnienia zarzutu zasiedzenia służebności w treści odpowiadającej służebności przesytu w czasie, gdy służebność ta nie była wprowadzona do kodeksu cywilnego;

- art. 285 § 1 k.c. i art. 292 k.c. poprzez ich niewłaściwą interpretację i zastosowanie wykładni rozszerzającej, które to zabiegi doprowadziły do wykładni z całkowitym pominięciem językowej treści przepisów, co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia, że doszło do zasiedzenia służebności w treści odpowiadającej służebności przesytu;

- art. 305¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie a w konsekwencji nierozpoznanie istoty sprawy;

- art. 5 k.c. poprzez uwzględnienie zarzutu zasiedzenia w sytuacji sprzeczności zarzutu z zasadami współzycia społecznego i jego zmierzania do obejścia przepisów dotyczących służebności przesyłu;

2. naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na sprawę, a to:

- art. 233 §1 k.p.c. poprzez dowolną i nieuprawnioną ocenę materiału dowodowego, polegającą na rozstrzygnięciu wszelkich wątpliwości na niekorzyść ochrony prawa własności w sytuacji, gdy zgodnie z jednolitym orzecnictwem Sadu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego wszelkie wątpliwości winny być rozstrzygane na korzyść ochrony prawa własności;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak oceny dowodu z ustnej uzupełniającej opinii biegłego W. T., który na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2014 r. podał, że w spisie przedstawionym przez uczestnika postępowania nie widzi tego konkretnego gazociągu 150 i ewentualnie może go obejmować pozycja nr 2223 aktu notarialnego rep. A (...), przy czym biegły nie przedstawił w tym zakresie kategoriycznej tezy.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez:

- ustanowienie na nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położoną w Z. prz ul. (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Zgierzu prowadzona jest księga wieczysta nr (...) służebności przesyłu wraz ze służebnością drogową, na czas nieoznaczony i odpłatnie, polegającej na tym, że przedsiębiorca będzie mógł korzystać z obciążonej nieruchomości w granicach określonych przeznaczeniem urządzeń przesyłowych w postaci kanału ciepłowniczego znajdującego się na działce nr (...), w zakresie wynikającym z jego bieżącej eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji, zaś obowiązkiem każdorazowego właściciela nieruchomości będzie powstrzymanie się od działań, które uniemożliwiłyby uczestnikowi dostęp do urządzeń przesyłowych w niezbędnym zakresie, na obszarze łącznie 3.181 metrów kwadratowych w zakresie służebności przesyłu oraz 512 metrów kwadratowych w zakresie służebności drogowej, której dokładny przebieg oznaczony jest na kopii mapy zasadniczej z zaznaczeniem służebności sporządzonej przez biegłego sądowego U. B. w dniu 14 grudnia 2015 r.;

- ustalenie jednorazowego wynagrodzenia należnego od uczestnika solidarnie na rzecz wnioskodawców w wysokości 111.700,00 zł za ustanowienie służebności przesyłu;

- ustalenie jednorazowego wynagrodzenia należnego od uczestnika solidarnie na rzecz wnioskodawców w wysokości 2.370,00 zł za ustanowienie służebności drogowej;

- ustalenie, że kopia mapy zasadniczej z zaznaczeniem przebiegu służebności, sporządzonej przez biegłego sądowego U. B. z dnia 14 grudnia 2015 r. stanowi integralną część postanowienia.

Nadto wnioskodawcy wnieśli o zasądzenie od uczestnika solidarnie na rzecz wnioskodawców kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za obie instancje.

Skarżący wnieśli nadto o zawieszenie postępowania, na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c., do czasu zakończenia toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym postępowania w sprawie o sygn. akt P 10/16.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 12 października 2017 r. pełnomocnik uczestnika wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na rzecz uczestnika zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd Okręgowy nie uznał za zasadny wniosek apelujących o zawieszenie postępowania. Po pierwsze zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. ma charakter jedynie fakultatywny. Brak zawieszenia postępowania nie pozbawia apelujących prawa do żądania wznowienia postępowania (art. 401¹ k.p.c.), w sytuacji, gdyby Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu

normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. Po drugie, zważywszy na stan faktyczny niniejszej sprawy i pierwszorzędą przyczynę oddalenia wniosku o ustanowienie służebności, którą było ustalenie, że zajęcie nieruchomości wnioskodawców pod urządzenia infrastruktury przesyłowej nastąpiło w oparciu o decyzję z dnia 16 stycznia 1973 r. Powiatowej Rady Narodowej w Ł., kwestia udzielania przez Trybunał Konstytucyjny odpowiedzi na pytanie prawne w sprawie P 10/16 nie może mieć dla rozstrzygnięcia sprawy decydującego znaczenia.

Oddalenie wniosku o zawieszenie postępowania, otwierało drogę do merytorycznej oceny wywiedzionej przez wnioskodawców apelacji.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu naruszenia przepisów proceduralnych, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego. W uzasadnieniu tego zarzutu skarżący podnieśli po pierwsze, że wszystkie wątpliwości dowodowe zostały niezasadnie rozstrzygnięte na niekorzyść ochrony własności. Apelujący nie wskazali jednak jakich konkretnie wątpliwości dowodowych dotyczy ten zarzut i w związku z tych jakie uchybienia proceduralne zarzucają Sądowi Rejonowemu. Tak sformułowany zarzut nie poddaje się kontroli instancyjnej i w istocie jest bezprzedmiotowy. W kontekście zarzutu naruszenia art. 233 §1 k.p.c. skarżący podnieśli również, iż Sąd I Instancji nie wziął pod uwagę ustnej uzupełniającej opinii biegłego z zakresu gazownictwa, który nie wskazał kategorycznie, czy pozycja nr (...) aktu notarialnego z 2008 r. obejmuje przedmiotowy gazociąg, zeznając, iż nie może wykluczyć, że wskazana pozycja dotyczy tego gazociągu. Wskazać więc należy, że Sąd I instancji dokonując oceny materiału dowodowego nie wyjaśnił co prawda szerzej przyczyn dlaczego pozycje nr (...) i (...) wykazane w spisie składników aktywów trwałych, stanowiących elementy sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej, będących przedmiotem aportu objętego aktem notarialnym z dnia 22 stycznia 2008 r. rep. A nr 1831/2008 uznaje za gazociąg przebiegający przez nieruchomość wnioskodawców, jednak w ocenie Sądu Okręgowego w świetle całokształtu materiału dowodowego nie może być wątpliwości, iż powyższy aport obejmował infrastrukturę przedmiotowego gazociągu. Co istotne, Sąd I instancji uznał, iż przedmiotowy gazociąg został opisany w spisie składników majątkowych wskazanym w akcie notarialnym z 2008 r. pod pozycjami 2223 i 2219. Apelujący kwestionując możliwość ustalenia w związku z opinią biegłego z zakresu gazownictwa, iż pozycja nr 2223 aktu dotyczy gazociągu przebiegającego przez nieruchomość wnioskodawców nie zakwestionowali prawidłowości ustalenia Sądu Rejonowego, iż gazociąg ten obejmuje pozycja nr 2219 aktu. W świetle powyższego ustalenie Sądu Rejonowego, iż pozycja 2219 aktu dotyczy rzeczony gazociąg jest wiążące w postępowaniu odwoławczym. Należy bowiem zważyć, iż Sąd Okręgowy jest związany zarzutami naruszenia prawa procesowego przedstawionymi w apelacji, a takowym zarzutem jest zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. W konsekwencji bez podniesienia w apelacji odpowiedniego zarzutu, w tym zakresie, a taki nie został podniesiony, apelujący nie kwestionowali bowiem prawidłowości ustalenia, że pozycja nr 2219 aktu obejmuje rzeczony gazociąg, sąd drugiej instancji takim ustaleniem jest związany. Podkreślenia dodatkowo wymaga, iż okoliczność, która konkretnie pozycja spisu składników będących przedmiotem aportu z 2008 r. obejmowała przedmiotowy gazociąg nie miała dla rozstrzygnięcia sprawy większego znaczenia. Istotnym jedynie było to, iż aport obejmował przedmiotową infrastrukturę, a co do tego w ocenie Sądu Okręgowego wątpliwości być nie może. Uczestnik podnosił, iż gazociąg został ujęty pod pozycją nr (...) aktu z 2008 r. Wersję tą uwiarygadnia zarówno oznaczenie gazociągu zawarte w samym akcie notarialnym – Gazociąg relacji P. – (...) Z., jak i zeznania świadka P. D. zatrudnionego, jak zeznał, w „gazowni” od 17 – 18 lat, a zatem od ok. 1995 – 1996 r. (zważywszy na datę złożenia zeznań) i bardzo dobrze kojarzącego przedmiotowy gazociąg, co świadek jasno wyjaśnił. Wskazać również należy, iż zgodnie z oświadczeniem pełnomocnika uczestnika, złożonym na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2014 r. aktem notarialnym z 22 stycznia 2008 r. zostały przekazane wszystkie gazociągi wysokiego ciśnienia z terenu województwa (...). Jak wyjaśnił w kolejnym piśmie pełnomocnik uczestnika, nieścisłości w nazewnictwie wynikają z odmiennych oznaczeń gazociągu, jakimi posługiwano się w czasie jego budowy. Mimo powyższego oświadczenia pełnomocnika uczestnika złożonego na rozprawie, złożenia do akt wypisu aktu notarialnego z 2008 r., jak i zeznań świadka P. D., wnioskodawcy nie zgłosili żadnych kontrdowodów mogących podważyć stanowisko uczestnika w tym zakresie. W szczególności nie zostało nawet uprawdopodobnione, aby przedmiotowy gazociąg mógł być po 22 stycznia 2008 r. wykorzystywany przez inne podmioty niż (...) Sp. z o.o. w W., a następnie uczestnika, a bezspornym było przecież,

iż aktualnie gazociąg jest na stanie majątkowym uczestnika. W konsekwencji brak jest podstaw do kwestionowania ustaleń, iż aportem z 2008 r. objęty był gazociąg przebiegający przez nieruchomości uczestników.

Po powyższym uzupełnieniu oceny dowodów, Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne zarówno dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę dowodów, jak i poczynione na jej podstawie ustalenia faktyczne.

Przechodząc zatem do oceny pozostałych zarzutów apelacyjnych, a dotyczących kwestii materialnoprawnych wskazać należy na początku, iż autor apelacji formułując przedmiotowe zarzuty wydaje się nie dostrzegać, iż pierwszorzędną przyczyną oddalenia wniosku przez Sąd Rejonowy było ustalenie, iż zajęcie nieruchomości stanowiącej aktualnie własność wnioskodawców pod budowę przedmiotowego gazociągu nastąpiło w oparciu o decyzję Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Ł. z dnia 16 stycznia 1973 r., wydaną w oparciu o art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (tj. Dz. U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 z późn. zm.), która to decyzja jak prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy dotyczyła m. in. działki nr (...) stanowiącej na datę wydania decyzji i budowę gazociągu własność ojca G. P. J. P. i została do niego skierowana. Podkreślenia wymaga, iż podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 2 k.p.c. w żadnej mierze nie dotyczy poczynionej w tym zakresie przez Sąd Rejonowy oceny dowodów i wywiezionych w oparciu o nią ustaleń faktycznych. Co więcej, zarzuty apelacyjne w żaden sposób nie odnoszą się również do wywiezionych z tego stanu faktycznego wniosków jurydycznych, a zatem należy uznać, iż apelujący wnioski te aprobuje. Powyższą ocenę dowodów, szeroko i szczegółowo uzasadnioną w pisemnych motywach rozstrzygnięcia Sądu I instancji, jak i poczynione w efekcie ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, iż przywołana decyzja z dnia 16 stycznia 1973 r. stanowi samoistną podstawą posadowienia i późniejszej eksploatacji gazociągu wysokoprężnego na nieruchomości należącej do poprzednika prawnego wnioskodawców. Korzystanie z nieruchomości przez uczestnika jest zatem w ocenie Sądu Rejonowego usankcjonowane treścią tej decyzji, co czyni wniosek o ustanowienie służebności przesyłu bezzasadnym. Sąd Okręgowy w pełni aprobuje rozważania prawne Sądu I instancji i podziela pogląd, iż decyzja wydana na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (tj. Dz. U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 z późn. zm.) jest tytułem prawnym dla przedsiębiorcy przesyłowego do stałego korzystania z wymienionej w tej decyzji nieruchomości (por. uchwała Sądu Najwyższy z dnia 20 stycznia 2010 r., III CZP 116/09, OSNC - Zb. dodatkowy 2010 nr C, poz. 92, str. 145). Decyzja taka stanowi tytuł prawny do korzystania z cudzej nieruchomości w zakresie wynikającym z jej treści oraz kreuje obowiązek znoszenia przez właściciela tej nieruchomości ograniczeń wynikających z uprawnienia przyznanego wskazanemu podmiotowi. Jest ona nadal źródłem prawa podmiotu, na rzecz którego ją wydano, do korzystania z cudzej nieruchomości, a trwałość jej skutków dotyczy także każdorazowego właściciela nieruchomości. Na uprawnienia objęte taką decyzją może powoływać się przedsiębiorca, który na jej podstawie zainstalował urządzenia, jak też każdy kolejny, który uzyskał tytuł prawny do tych urządzeń i jest odpowiedzialny za ich eksploatację i utrzymanie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2007 r., sygn. akt II CSK 156/07, opubl. w OSNC z 2008, Nr 9, poz. 103; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r., sygn. akt III CZP 116/09, opubl. w OSNC-ZD z 2010, Nr 3, poz. 92).

Ustalenia, iż uczestnik dysponuje tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości wnioskodawców w zakresie eksploatacji znajdujących się na nieruchomości urządzeń przesyłowych, który to tytuł stanowi decyzja wydana w oparciu o art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r., stanowiło wystarczającą przesłankę do oddalenia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu. Ustanowienie służebności nie było bowiem konieczne do właściwego korzystania z urządzeń przesyłowych, co czyniło wniosek bezzasadnym. Dalsze rozważania Sądu Rejonowego, a dotyczące podniesionego przez uczestnika zarzutu zasiedzenia służebności zostały przywołane jedynie alternatywnie, a w istocie nawet ich brak nie mógłby skutkować zasadnym zarzutem nierozpoznanie istoty sprawy i tym samym nie mógłby rzutować na rozstrzygnięcie sprawy. Tymczasem wszystkie zarzuty apelacyjne, dotyczą jedynie dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny podniesionego przez uczestnika zarzutu zasiedzenia służebności. Jakkolwiek w świetle okoliczności wyżej wskazanych zarzut ten nie mógł rzutować na rozstrzygnięcie sprawy, wskazać należy, iż zasadnie Sąd Rejonowy uznał, iż nawet gdyby teoretycznie przyjąć, iż wydanie decyzji na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, nie wyklucz możliwości ustanowienia służebności przesyłu, to wniosek i tak podlegałby oddaleniu z uwagi na ziszczenie się przesłanek nabycia służebności o treści odpowiadającej

służebności przesyłu w drodze zasiedzenia przez poprzednika prawnego uczestnika. Rozważania prawne w tym zakresie poczynione przez Sąd Rejonowy, Sąd Okręgowy w pełni akceptuje i przyjmuje za własne. W szczególności chybiony jest zarzut naruszenia art. 305¹ k.c. w zw. z art. 285 k.c. w zw. z 292 k.c. w zw. z art. 172 k.c. poprzez uznanie, iż także przed ustawowym wprowadzeniem instytucji służebności przesyłu uregulowanej w art. 305¹-305⁴ k.c., tj. przed dniem 3 sierpnia 2008 r. możliwe było nabycie przez zasiedzenie służebności gruntowej o cechach odpowiadających służebności przesyłu. Sąd Okręgowy aprobeje wyrażony przez Sąd I instancji pogląd o dopuszczalności nabycia w drodze zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu także w okresie przed 3 sierpnia 2008 r. Sąd Rejonowy przytoczył w tym zakresie bogate i ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego, z którym należy się zgodzić, a powtarzanie wywodów prawnych tam zawartych wydaje się w tym miejscu zbędne.

Z uwagi na datę posadowienia elementów infrastruktury gazowej na działce nr (...), co miało miejsce jak słusznie przyjął Sąd Rejonowy najpóźniej 30 marca 1974 r., a zatem z datą oddania gazociągu do eksploatacji oraz stałe korzystanie z niego przez uczestnika i jego poprzedników prawnych, ziściłyby się przesłanki do nabycia służebności w drodze zasiedzenia (art. 172 k.c. w zw. z art. 292 k.c. w z. z art. 285 § 1 k.c.) z dniem 1 kwietnia 1984 r. Jak słusznie przyjął Sąd Rejonowy, poprzednicy prawni uczestnika musieliby być traktowani jako posiadacze nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności w dobrej wierze, jako że budowa gazociągu, w tym zajęcie działki nr (...) nastąpiło w oparciu o stosowne decyzje administracyjne, zgodne w ówczesnie obowiązującymi przepisami. Tym samym do zasiedzenia służebności doszłoby z upływem terminu dziesięcioletniego, zgodnie z pierwotnym brzmieniem art. 172 k.c. Powyższe również skutkować musiałyby oddaleniem wniosku o ustanowienie służebności.

Przedmiotowy gazociąg wysokoprężny P – Z. został przekazany i przyjęty do eksploatacji przez (...) Okręgowe Zakłady Gazownictwa protokołem z dnia 30 marca 1974 r. (protokół karta 160 akt sprawy). Tym samym niewątpliwie stanowił składnik majątku trwałego tego przedsiębiorstwa. Zgodnie zaś z § 13 zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 31 grudnia 1975 r. w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą „(...) Zakłady (...) w (...) W.” oraz połączenia tego przedsiębiorstwa z przedsiębiorstwami (...) Okręgowe Zakłady Gazownictwa” i „(...) Okręgowe Zakłady Gazownictwa” nowo utworzone przedsiębiorstwo (...) w (...) W.” przejęło cały majątek przedsiębiorstw łączonych, czyli także (...) Okręgowych Zakładów Gazownictwa, według stanu ustalonego bilansami sporządzonymi na 31 grudnia 1975 r. Skoro zatem nowoutworzone przedsiębiorstwo przejęło cały majątek przedsiębiorstw łączonych, celem ustalenia następstwa w zakresie posiadania urządzeń przesyłowych znajdujących się na nieruchomości wnioskodawców, nie było niezbędnym dysponowanie przez Sąd I instancji bilansami przedsiębiorstw łączonych na dzień 31 grudnia 1975 r., a która to kwestię podnosili wnioskodawcy, w kontekście zarzutu naruszenia art. 172 k.c. w zw. z art. 292 k.c.. W sprawie nie ujawniły się żadne okoliczności, które mogłyby wskazywać, iż po maju 1974 r., a przed 1 stycznia 1976 r. użytkowanie przedmiotowego gazociągu zostało przeniesione przez (...) Okręgowe Zakłady Gazownictwa na inny podmiot. Okoliczność przekazania gazociągu nowoutworzonemu przedsiębiorstwu wynika również z przedmiotu i zakresu działalności (...) Zakładów (...) w (...) W., określonych szczegółowo w § 2 (obszar terytorialny działania) i § 3 (przedmiot działalności) w.w. zarządzenia nr 79 z 31 grudnia 1975 r. Powyższa regulacja jasno bowiem wskazuje, iż nowopowstałe przedsiębiorstwo zajmowało się właśnie m. in. wytwarzaniem, obrotem, dostarczaniem paliw gazowych dla potrzeb przemysłu i na cele komunalno – bytowe na obszarze ówczesnego województwa miejskiego (...), a zatem właśnie na obszarze przebiegu przedmiotowego gazociągu. Nie zostało wykazane, a nawet uprawdopodobnione, aby na terenie tego województwa w ówczesnym czasie dostarczaniem paliw gazowych zajmował się inny podmiot, a doświadczenie życiowe jasno wskazuje, że tak po prostu nie było. Dalej, z uwagi na treść zarządzenia z dnia 1 sierpnia 1982 r. Ministra Górnictwa i Energetyki w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą (...), nie może budzić wątpliwości, iż z momentem utworzenia, ostatnio wymienione przedsiębiorstwo przejęło użytkowanie przedmiotowego gazociągu. Świadczy o tym przede wszystkim § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia stanowiący o przejęciu majątku m in. (...) Zakładów (...) w m st. W., jak i § 1 ust. 2 i 3 w zw. z § 4 ust. 1 pkt 2, 5 dotyczące przedmiotu oraz ogólnokrajowego zasięgu działania przedsiębiorstwa.

W tym miejscu odnieść trzeba się do zarzutu naruszenia art. 348 zd. 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez jego niezastosowanie i w efekcie uznanie, że służebność przesyłu, która została zasiedziana przez poprzednika prawnego uczestnika, została na uczestnika skutecznie przeniesiona, przy braku wykazania tej służebności w wykazie majątku

przedsiębiorstwa państwowego co powoduje zdaniem wnioskodawców, że prawo to nie zostało wniesione do przedsiębiorstwa państwowego i pozostało przy Skarbie Państwa, który ze służebności nie korzystał od 1989 r. co skutkowało jej wygaśnięciem. W kontekście powyższego zarzutu, podnieść trzeba w pierwszej kolejności, iż w sytuacji nabycia służebności w drodze zasiedzenia można by już mówić o przeniesieniu prawa służebności, a do tego w ogóle nie byłoby konieczne przeniesienie posiadania służebności. Tym samym zarzut ten w kształcie w jakim został sformułowany musiał być chybiony. Niemniej dla porządku podnieść można, iż zgodnie z art. 245¹ k.c. do przeniesienia ograniczonego prawa rzeczowego na nieruchomości, jakim jest służebność przesyłu potrzebna jest umowa między uprawnionym a nabywcą oraz, jeżeli prawo jest ujawnione w księdze wieczystej, wpis do tej księgi. Umowa przenosząca ograniczone prawo rzeczowe ma co do zasady charakter konsensualny. Tylko jeżeli ograniczone prawo rzeczowe na nieruchomości zostało ujawnione w księdze wieczystej, niezbędny do przeniesienia tego prawa jest wpis do księgi wieczystej, który ma charakter konstytutywny. W okolicznościach przedmiotowej sprawy służebność nie była ujawniona w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości wnioskodawców, a zatem do przeniesienia prawa służebności przesyłu nie był wymagany wpis w księdze wieczystej. Umowa przeniesienia prawa służebności przesyłu na rzecz danego przedsiębiorstwa państwowego, w tym przypadku (...) mogła być zawarta bez zachowania szczególnej formy, nawet w sposób dorozumiały. W okolicznościach sprawy do takiego przeniesienia musiałyby dojść, skoro z dniem 5 grudnia 1990 r. nastąpiło z mocy prawa uwłaszczenie majątkiem nieruchomości przedsiębiorstwa (art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. Nr 79, poz. 464). Okoliczność przekazania gazociągu na majątek spółki (...) Spółki Akcyjnej w W. wynika z treści aktu notarialnego z dnia 21 października 1996 r. (rep. A. 18871/96) (§ 7 aktu), a przede wszystkim z podstawy prawnej przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną, co nastąpiło w oparciu o przepisy ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 51, poz. 298 z późn. zm.). Zgodnie z art. 8 ust. 2 tej ustawy, spółka powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego wstępowała we wszystkie prawa i obowiązki przekształconego przedsiębiorstwa, zaś w myśl art. 11 ustawy bilans zamknięcia przedsiębiorstwa państwowego stawał się bilansem otwarcia spółki. Tym samym nowoutworzona spółka przejęła cały majątek prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego. Okoliczność objęcie przedmiotowego gazociągu aportem z 22 stycznia 2008 r. była już przedmiotem omówienia, a zatem powtarzanie tych wywodów jest zbędnym. Dalsze przekształcenia własnościowe odbywały się w trybie art. 492 § 1 k.s.h. a zatem przekazanie prawa służebności wynikałoby z art. 494 § 1 k.s.h. Podkreślenia wymaga, iż kolejni następcy prawni, w kolejnych przekształceniach, przejmowali zakres działalności poprzedników i całe ich mienie, w szczególności urzędzenia przesyłowe. Przejęcie mienia i przedsiębiorstwa poprzednika oznaczałoby, z mocy art. 55¹ k.c., przejście na następców prawnych również przedmiotowej służebności przesyłu, stanowiącej część składową przedmiotu przejęcia. Nieco odmienna sytuacja miała miejsce jedynie przy aportcie dokonanym aktem z 22 stycznia 2008 r., kiedy przeniesieniu podlegały jedynie określone składniki majątkowe - elementy sieci przesyłowej i dystrybucyjnej, jednak trudno uznać, aby aport obejmował określony element sieci przesyłowej bez związanego z nim prawa do korzystania z danej nieruchomości w postaci służebności przesyłu. Tym bardziej, iż jak wyżej wskazano, do przeniesienia służebności mogło dojść nawet w sposób dorozumiały, wobec braku ujawnienia służebności w księdze wieczystej. W tym przypadku należałoby uznać, iż aport obejmował zarówno element sieci przesyłowej, jak i dotyczącą go służebność przesyłu. Tylko taka czynność prawna byłaby racjonalna. Po dokonaniu aportu bezspornie miało miejsce korzystanie z nieruchomości wnioskodawców w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu przez uczestnika, a wcześniej jego poprzednika prawnego, na rzecz którego dokonano aportu, co świadczy właśnie o takiej intencji stron umowy. Począwszy od 1974 r. do chwili obecnej gazociąg jest eksploatowany, a kolejne przedsiębiorstwa przesyłowe korzystały z nieruchomości wnioskodawców w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, tym samym w ogóle nie mogłoby być mowy o wygaśnięciu służebności (art. 293 § 1 k.c.).

Odnosząc się w końcu do zarzutu naruszenia art. 5 k.c. ocenić ten zarzut należy jako oczywiście niezasadny. Gazociąg istnieje od przeszło 40 lat. Został wybudowany zgodnie z obowiązującymi w czasie jego budowy przepisami prawnymi. Służy do zaspokajania potrzeb ogólnospołecznych. Wnioskodawcy nabywając prawo własności nieruchomości, przez którą przebiega gazociąg doskonale zdawali sobie sprawę z jego istnienia. Poprzedni (...), ojciec wnioskodawcy, otrzymał w związku z budową gazociągu stosowne odszkodowanie. Co więcej, z uwagi na charakter nieruchomości

wnioskodawców i dotychczasowy sposób jej wykorzystywania, gazociąg jedynie w niewielkim stopniu oddziałują na możliwości wykorzystywania nieruchomości.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., oddalił apelację jako niezasadną.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. obciążając nimi solidarnie wnioskodawców. Zasądzeniu na rzecz uczestnika tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego podlegała zatem kwota 240,00 zł, odpowiadająca wynagrodzeniu pełnomocnika uczestnika w osobie adwokata w wysokości stawki minimalnej zgodnej z § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800). W ocenie Sądu Okręgowego interesy wnioskodawców i uczestnika w przedmiotowej sprawie były sprzeczne. Zważywszy na ujawnioną już w początkowej fazie postępowania okoliczność istnienia decyzji wywłaszczeniowej z 16 stycznia 1973 r., uczestnik w żadnej mierze nie był zainteresowany uwzględnieniem wniosku. Interesy wnioskodawców i uczestnika w oczywisty sposób nie były wspólne. Wnioskodawcy znając pisemne motywy rozstrzygnięcia Sądu I instancji, w tym pierwszoplanową przyczynę oddalenia wniosku, w postaci uznania przez Sąd, że uczestnik dysponuje tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości wnioskodawców w zakresie urządzeń przesyłowych przebiegających przez nieruchomości w postaci decyzji administracyjnej zainicjowali postępowanie apelacyjne kwestionując przy tym w złożonym środku odwoławczym jedynie zasadność podniesione przez uczestnika zarzutu zasiedzenia służebności, co w istocie z założenia nie mogło odnieść oczekiwanego przez apelujących skutku. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał za zasadne obciążenie kosztami postępowania apelacyjnego w całości wnioskodawców.